

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1785/2020
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца ДОО "Екоградња-пројект С.Г.", са седиштем у Ковину, чији је пуномоћник Никола Мађинац, адвокат из ..., против тужене Општине Ковин, коју заступа Правобранилац Општине Ковин, ради заштите од дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7185/17 од 08.03.2018. године, у седници већа одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7185/17 од 08.03.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Смедереву П 42/14 од 22.04.2015. године, која је исправљеном решењем истог суда од 05.07.2017. године, ставом првим изреке, одбијени су приговори пресуђене ствари и литиспенденције истакнути од тужене. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев ближе описан у изреци. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 21.000,00 динара.

Допунском пресудом Вишег суда у Смедереву П 42/14 од 24.09.2015. године, исправљеном решењима истог суда од 07.03.2016. године и 05.07.2017. године, одбијен је тужбени захтев ближе описан у изреци.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7185/17 од 08.03.2018. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване, жалбе тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Смедереву П 42/14 од 22.04.2015. године, исправљена решењем истог суда П 42/14 од 05.07.2017. године, у ставовима другом и трећем изреке, као и допунска пресуда Вишег суда у Смедереву П 42/14 од 24.09.2015. године, исправљена решењима истог суда П 42/14 од 07.03.2016. године и 05.07.2017. године. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све жалбене наводе тужиоца који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је 20.03.2008. године упутила позив за прикупљање понуда за набавку радова за израду приступног пута С4 у блоку 116 у Ковину, у ком позиву је прописано која лица имају право учешћа у том поступку и под којим условима. Тужилац је доставио понуду са пратећом документацијом, а понуду су доставила још два понуђача. После прегледа и оцене три пристигле понуде тужена је донела одлуку о одбијању свих понуда као неисправних наводећи и разлоге одбијања.

Тужилац је 14.04.2008. године поднео захтев за заштиту права у складу са Законом о јавним набавкама пред надлежном комисијом, наводећи да тужена није могла да одбије његову понуду због неиспуњења услова који није ни тражен у позиву за прикупљање понуда од 20.03.2008. године. Решењем Управе за јавне набавке, Комисије за заштиту права 24.06.2008. године, усвојен је захтев тужиоца за заштиту права и делимично је поништен поступак јавне набавке у делу стручне оцене понуда и доношења одлуке о додели уговора.

Међутим, поновљени поступак јавне набавке је покренут и окончан пре доношења одлуке од стране поменуте комисије по тужиочевом захтеву тако што је тужена 09.04.2008. године објавила поновни позив за прикупљање понуда за набавку радова за израду приступног пута С4 у Блоку 116 у Ковину и 06.05.2008. године као наручилац, закључила уговор са Фондом за грађевинско земљиште, путеве и комуналну потрошњу Општине Ковин као финансијером и са СТР „Грубић комерц“ из Ковина као најповољнијим понуђачем- извођачем радова. Наведени грађевински радови су извршени.

Предмет тужбеног захтева у овом спору је утврђење дискриминаторског поступања тужене према тужиоцу, у поступку јавне набавке на изради приступног пута С4 у Блоку 116, на начин ближе описан у изрекама ожалбених пресуда.

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови одлучили када су одбили тужбени захтев за утврђење да је тужена дискриминаторски поступала према тужиоцу.

Тужилац је правно лице - привредни субјекат који тражи забрану дискриминације у ситуацији која је постојала 2008. године. У том случају се не примењују одредбе Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр.22/2009) који је ступио на снагу 07.04.2009. године. Овим законом уређује се општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације у ситуацијама насталим после 07.04.2009. године, када је закон ступио на снагу.

Постојање дискриминаторског понашања и забрана дискриминације на ситуације настале пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације, цене се према одредбама члана 21. Устава РС, којим је прописано да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Ова уставно-правна одредба садржана је у одељку којим су прописана основна начела заштите људских и мањинских права и слобода. То значи да се одредбе Устава РС, пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације, непосредно примењују за заштиту од дискриминације само у случајевима када су повређена уставом загарантована људска и мањинска права физичких лица, а не права привредних субјеката као правних лица.

Осим тога и Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода у члану 14. прописује да се уживање права и слобода предвиђених у овој конвенцији обезбеђује без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, веза с неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус. Како је тужилац правно лице, то нема основа за утврђење дискриминаторског понашања, заштиту од дискриминације и накнаду штете.

У члану 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, утврђена је општа забрана дискриминације у остваривању сваког права које предвиђа закон, тако што је у ставу 1. прописано да ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу, као на пример по раси, боји коже, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националним мањинама, имовини, рођењу или другом статусу, а ставом 2. истог члана прописано је да јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима који су поменути у ставу 1.

Политичка припадност одређеној политичкој странци се везује за својство физичког лица, будући да правно лице не може бити припадник политичке странке, нити њен симпатизер, па је правилно оцењен неоснованим тужбени захтев да се утврди да је тужена дискриминаторски поступала према тужиоцу као правном лицу у поступку спорне јавне набавке, а због његове политичке опредељености. Како тужилац има имовину у Ковину и ван територије Ковина, где је обављао послове своје делатности, правилно је оцењена неоснованом и тврдња тужиоца да се тужена према њему дискриминаторски понашала и због територијалне припадности.

Чињеница је да је према одредбама Закона о јавним набавкама пре расписивања новог позива, требало донети одлуку о тужиочевом захтеву за заштиту права по првом позиву у поступку јавне набавке, а да је поступак јавне набавке покренут и окончан пре доношења одлуке од стране поменуте комисије, те да у том смислу нису испоштоване законске одредбе. Међутим, такво поступање тужене не значи дискриминаторско поступање према тужиоцу, јер је он имао право и могућност да учествује као и други понуђачи на тендеру за доделу послова у поступку спорне јавне набавке по другом позиву достављањем конкурсне документације, а што он није учинио. У поступку поновљене спорне јавне набавке уговор о извођењу радова на изградњи приступног пута С4 у Блоку 116, закључен је са најбољим понуђачем регистрованим СТР "Грубић-комерц", па је правилан закључак нижестепених судова да тужилац није дискриминисан ни због тога што је у време учињене понуде једино он имао лиценцу за обављање радова у грађевинарству.

Неспорно је да је тужилац на почетку календарске године у којој је спроведена спорна јавна набавка поднео захтев туженој за достављање документације за јавне набавке малих вредности, јавних набавки путем наруџбеница и јавних набавки путем преговарачких поступака без обављања јавног позива за грађевинско и грађевинско-занатске радове које буду расписане у тој години, а да тужена ту документацију није доставила тужиоцу, нити му је на поднети захтев одговорила. Тужилац је своје евентуално право на одговор могао остварити у неком другом поступку или пред другим органом, али није пружио доказе да је на законом прописан начин и у законом прописаном поступку од тужене тражио да по поднетом захтеву поступи.

С обзиром на то да није постојала обавеза тужене да према тада важећем закону о јавним набавкама заинтересована лица обавештава о поступку јавне набавке, нити да им доставља конкурсну документацију, као и да је тужена, као наручилац, у поступку јавних набавки имала право избора између више понуђача, а да тужилац није доказао да је уговор закључен са лицем које није испуњавало услове, односно са лицем којем је неоправдано омогућено првенство, то су правилно нижестепени судови закључили да у радњама тужене у поступку јавне набавке нема дискриминаторског поступања.

Како постављени тужбени захтев из наведених разлога не ужива тражену судску заштиту, нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права. Наводе ревизије којима се побија утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд није испитивао, јер се утврђено чињенично стање ревизијом не може побијати у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић